

Sygn. akt: III AUa 412/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Ewa Naze

Sędziowie: SSA Jolanta Wolska

SSA Maria Padarewska – Hajn (spr.)

Protokolant: stażysta Agata Józwiak

po rozpoznaniu w dniu 20 listopada 2012 r. w Łodzi

sprawy **S. M.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.**

o emeryturę,

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kaliszu

z dnia 13 stycznia 2012 r., sygn. akt: V U 1230/11;

1. **zmienia zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym w ten tylko sposób, że przyznaje prawo do emerytury od 9 lipca 2011 r.**
2. **oddala apelację w pozostałej części;**
3. **zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. na rzecz S. M. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.**

Sygn. akt: III AUa 412/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18.08.2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił S. M. prawa do emerytury dla pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych argumentując, że wnioskodawca nie udowodnił wymaganego, minimum 15 letniego okresu takiej pracy. W szczególności nie zaliczono mu wnioskowanego okresu pracy wykonywanej na rzecz (...) Fabryki (...) w J. (01.09.1976 - 31.12.1998r.) argumentując, że świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wystawione przez (...) sp. zo.o. w J., nie potwierdza wykonywania prac w szczególnych warunkach wymienionych w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia RM z dnia 17.02.1983r.

Z decyzją powyższą nie zgodził się S. M., podnosząc, że w czasie zatrudnienia w (...) w J., w spornym okresie czasu, wykonywał prace na wydziale lakierni. Jego praca polegała na lakierowaniu ręcznym i natryskowym, na obsłudze

ciągu lakierniczego. Odwołujący zajmował się również mieszaniem lakierów i wszelkimi czynnościami związanymi z pracą w lakierni.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kaliszu wyrokiem z dnia 13 stycznia 2012 roku zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał odwołującemu prawo do emerytury dla pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych do dnia 1 lipca 2011 roku oraz zasądził od organu rentowego na rzecz odwołującego kwotę 120 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższe rozstrzygnięcie poprzedziły następujące ustalenia faktyczne:

S. M. urodził się (...). Na dzień 01.01.1999r. legitymuje się łącznym stażem pracy w wymiarze 28 lat, 5 m-cy i 23 dni. Nie pracuje, nie jest członkiem OFE.

W dniu 01.12.1975r. odwołujący zawarł z Fabryką (...) w J. umowę o pracę. Powierzono mu pracę na cały etat, na stanowisku stolarza. W podaniu o pracę z dnia 28.08.1975r. wskazał wnioskodawca, że jest absolwentem Technikum (...). W dniu 01.09.1976r. powierzono mu obowiązki operatora linii lakierniczej na wydziale lakierni, a od dnia 01.04.1978r. pełnił funkcję tzw. „pracującego brygadzysty„. Na wydziale lakierni (...) pracował do dnia 28.02.2005r. Wydział lakierni (...) zatrudniał od 30 do 50 pracowników. Odbywało się na nim lakierowanie elementów mebli produkowanych w zakładzie. Zatrudnieni tam pracownicy wykonywali różne prace składające się na proces lakierownia. Mieszali farby, lakiery, obsługiwali linię lakierniczą oraz wykonywali prace polegające na ręcznym lakierowaniu. Linia lakiernicza powstała w roku 1976. Lakierowano na niej elementy korpusowe mebli. Ich krawędzie były lakierowane ręcznie, po zejściu z linii. Ręcznie lakierowane były również elementy drobniejsze i profilowane. Linia lakiernicza funkcjonowała w zakładzie przez okres 6-7 lat. W związku ze zmianą rodzaju produkowanych mebli, z prostych na profilowane, praca linii była stopniowo wygaszana, aby pod koniec lat 80 -tych ją zdemontować. Zakład przeszedł na ręczne lakierownie. ^

Oceniając zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, uznał Sąd Okręgowy, że wskazuje on na to, że S. M. w spornym okresie czasu pracował na wydziale lakierni (...) w J.. Był lakiernikiem. Do czasu funkcjonowania linii lakierniczej, wykonywał prace związane z jej obsługą ale również polegające na lakierowaniu ręcznym. Sąd dał wiarę zeznaniom przesłuchanym na powyższą okoliczność świadków oraz odwołującego. Wzajemnie ze sobą korespondują znajdują swoje odzwierciedlenie w dokumentach zgromadzonych w aktach osobowych S. M.. Na szczególną uwagę zasługują zeznania świadka R. D., który był bezpośrednim przełożonym zainteresowanego. Jego pierwsza część zeznań wskazywała na to, że wnioskodawca czas pracy na wydziale lakierni, dzielił między prace operatora linii lakierniczej, a prace lakiernika ręcznego. W efekcie jego dalszych, uzupełniających zeznań, okazało się, że linia lakiernicza funkcjonowała w zakładzie jedynie przez 6-7 lat. Potwierdził świadek D. zeznania odwołującego, który podał nadto, że po zlikwidowaniu linii, w (...) prowadzono wyłącznie lakierowanie ręczne.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy powołując się na treść art. 32 i art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze uznał, że wnioskodawca legitymuje się 15 letnim okresem pracy w warunkach szczególnych a zatem spełnia wszystkie, ustawowe przesłanki do przyznania mu prawa do dochodzonego świadczenia od dnia 01.07.2011r., tj. od pierwszego dnia miesiąca w którym złożył wniosek o emeryturę.

Sąd Okręgowy stwierdził, że z ustalonego stanu faktycznego sprawy wynika, iż odwołujący legitymuje się dokumentem w postaci świadectwa pracy z dnia 28.02.2005r., w którym zaznaczono, że w okresie od 01.09.1976r. do 28.02.2005r. był lakiernikiem - wykaz A, Dział XIV, pkt 17, poz. 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. Wprawdzie Sąd pierwszej instancji pokreślił za organem rentowym że zapis ten nie spełnia wymogów formalno – prawnych jednakże wnioskodawca wykazał przed sądem, że co najmniej od końca lat 80 tych, w (...) Fabryce (...) wykonywał on prace polegające na ręcznym lakierowaniu produkowanych elementów, na stanowisku lakiernika.

O kosztach zastępstwa procesowego S. M. orzeczono zaś zgodnie z brzmieniem przepisów art. 98 i nast. kpc. oraz § 11 ust. 2 w zw. z § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu.

Powyższe orzeczenie zaskarżył apelacją organ rentowy zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art.129 i art.184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS w związku z § 4 rozporządzenia RM z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz naruszenie przepisów prawa procesowego art.233 § 1 kpc

Wskazując na powyższe zarzuty organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu skarżący podniósł, że nie neguje ustaleń Sadu, iż w/w w trakcie zatrudnienia w (...) Fabryce (...) w J. co najmniej od końca lat 80-tych faktycznie wykonywał prace polegające na ręcznym lakierowaniu elementów meblowych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, jednakże okrem zdaniem organu rentowego nie wynosi co najmniej 15 lat. Określenie koniec lat 80-tych jest bardzo nieprecyzyjne. Nie mniej jednak, aby w/w mógł się legitymować co najmniej 15 letnim okresem takiej pracy, to musiałby ją wykonywać co najmniej od 1.01.1984r. do 31.12.1998r. bez żadnych przerw. Daty 1.01.1984r. nie można potraktować jako tożsamej z określeniem Sądu „od końca lat 80-tych. '

Organ rentowy nie neguje również ustaleń Sądu dotyczących tego, iż w/w prace polegające na lakierowaniu ręcznym lub natryskowym faktycznie wykonywał już od 1.09.1976r. - tak jak to wskazano w świadectwie pracy - ale stoi na stanowisku, iż nie zostało wykazane aby była to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Praca linii lakierniczej była stopniowo wygaszana i dopiero pod koniec lat 80-tych ją zdemontowano. Wtedy w zakładzie wykonywano lakierowanie natryskowe ręczne.

Wyrokując w niniejszej sprawie Sąd naruszył również przepis art.129 ust.1 cytowanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS, stanowiący iż świadczenie wypłaca się od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Jednym z warunków niezbędnych do ustalenia prawa do emerytury jest rozwiązanie stosunku pracy. Jak wynika z akt emerytalnych w/w, tj. przedłożonego świadectwa pracy z dnia 8.07.2011r. w/w był w zatrudnieniu do dnia 8.07.2011r. ewentualne przyznanie prawo do emerytury mogłoby nastąpić dopiero od dnia 9.07.2011 r., tj. od dnia następnego po rozwiązaniu stosunku pracy.

Zdaniem organu rentowego Sąd Okręgowy naruszył ponadto przepis art. 233 § 1 kpc, poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów. Sąd nie ustalił precyzyjnie w jakich okresach odwołujący pracę lakiernika natryskowego ręcznego wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego jest zasadna jednakże tylko w części dotyczącej daty od której wnioskodawcy przyznano świadczenie emerytalne.

Słusznie podnosi skarżący, że S. M. pozostawał w zatrudnieniu do dnia 8.07.2011 roku, a zatem kierując się treścią art. 129 ust 1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu (...), z którego wynika że świadczenie wypłaca się poczynając od dnia powstania do niego prawa, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu oraz treścią art. 100 ustawy regulującego moment powstania prawa do świadczenia, przyznanie ubezpieczonemu prawa do emerytury mogło nastąpić dopiero od dnia następnego po rozwiązaniu stosunku pracy tj. od dnia 9.07.2011 roku.

W związku z powyższym Sąd Apelacyjny skorygował datę, od której wnioskodawca nabył prawo do emerytury i stosownie do art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie pierwszym wyroku.

W pozostałym zakresie apelacja nie jest zasadna i podlega oddaleniu, z mocy art. 385 k.p.c.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, wbrew stanowisku apelującego, Sąd pierwszej instancji wydał trafne rozstrzygnięcie w zakresie ustalenie uprawnień emerytalnych wnioskodawcy, które znajduje uzasadnienie w prawidłowo ustalonym stanie faktycznym sprawy i treści obowiązujących i powołanych w uzasadnieniu wyroku, przepisach prawa materialnego.

Zgodnie z treścią art. 184 ustawy emeryturach i rentach z FUS ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zgodnie zaś z treścią § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn i ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Pracą w warunkach szczególnych jest przy tym praca świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach wskazanych w załączniku A do rozporządzenia z 7.02.1983r. (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

Dla wyjaśnienia charakteru pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w okresie od 1.09.1976 r. do 31.12.1998 r. Sąd Okręgowy przeprowadził dowód z zeznań świadków oraz wnioskodawcy, których zeznania skonfrontował z załączonymi do sprawy dowodami w postaci dokumentów w szczególności świadectwem pracy w warunkach szczególnych wystawionego przez (...)z.o.o. w J. potwierdzające zatrudnienie wnioskodawcy w tym zakładzie w okresie od 1.09.1976 r. do 28.02.2005 roku na stanowisku lakiernika .

Z uwagi na braki formalno-prawne wystawionego świadectwa pracy Sąd Okręgowy w oparciu o zeznania świadków, ustalił, że wnioskodawca od 01.09.1976r. pracował w charakterze operatora linii lakierniczej na wydziale lakierni, a od dnia 01.04.1978r. pełnił funkcję tzw. pracującego brygadzysty. Na wydziale lakierni (...) pracował do dnia 28.02.2005r. Wnioskodawca obsługiwał linię lakierniczą oraz wykonywał prace polegające na ręcznym lakierowaniu. Linia lakiernicza powstała w roku 1976 i funkcjonowała w zakładzie przez okres 6-7 lat. W związku ze zmianą rodzaju produkowanych mebli, z prostych na profilowane, praca linii była stopniowo wygaszana, a pod koniec lat 80 całkowicie ją zdemontowano. Powyższych ustaleń nie kwestionował organ rentowy czemu dał wyraz także w apelacji. Natomiast skarżący odmiennie od Sądu Okręgowego dokonał oceny zebranych w sprawie dowodów i z bezspornych okoliczności faktycznych wyprowadził odmiennie wnioski. Jednakże poza ogólnie postawionym zarzutem naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 233 § 1 k.p.c. i przedstawieniem swojej subiektywnej opinii organ rentowy nie sprecyzował jakim zasadom swobodnej oceny dowodów uchybił Sąd Okręgowy mając na uwadze takie kryteria jak : zgodność z zasadami logiki, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej, tym bardziej, że kwestionowana ocena materiału dowodowego oparta była jak podkreślono wyższej na niespornym stanie faktycznym.

Z materiału dowodowego wynika jednoznacznie, że do czasu funkcjonowania linii lakierniczej S. M. wykonywał prace związane z jej obsługą jak również polegające na lakierowaniu ręcznym. Jednakże istotną okolicznością dla oceny pracy wnioskodawcy w szczególnych warunkach jest ustalenie przez Sąd Okręgowy, iż linia lakiernicza funkcjonowała w zakładzie jedynie przez 6-7 lat. Z zeznań świadków w szczególności R. D. wynika, że wprawdzie linia lakiernicza została zdemontowana dopiero pod koniec lat osiemdziesiątych, jednakże w praktyce przestała działać znacznie wcześniej, a w połowie lat osiemdziesiątych wnioskodawca zajmował się już lakierowaniem natryskowym ręcznym. Natomiast z ustalonego stanu faktycznego nie wynika, wbrew temu co twierdzi organ rentowy, iż dopiero z momentem

zdemontowania linii lakierniczej zakład przeszedł w pełni na lakierowanie natryskowe ręczne. Przeczą temu zgodne zeznania świadków, którzy podkreślali w swoich wypowiedziach, iż linia lakiernicza funkcjonowała najwyższej przez okres 6-7 lat, a następnie ze względu na zmianę profilu produkcji jej działalność była szczątkowa, a lakierowanie odbywało się ręcznie w kabinach.

W związku z powyższym uprawnione jest przyjęcie, że skoro linia lakiernicza powstała w roku 1976 i funkcjonował przez okres 6-7 lat, to wnioskodawca mógł od 1983, 1984 roku wykonywać pracę lakiernika określoną w załączniku A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze z roku 1983 roku pod pozycją 17, działu XIV, a polegająca na lakierowaniu ręcznym lub natryskowym - nie zmechanizowanym. Mając powyższe na uwadze słuszne jest stanowisko Sądu Okręgowego, iż okres pracy wnioskodawcy na stanowisku lakiernika do 1983 /1984 roku nie może być uznany za okres pracy w warunkach szczególnych. Natomiast po roku 1984 zgromadzony materiał dowody pozwala na uznanie wykonywanej przez niego pracy lakiernika jako pracy w warunkach szczególnych co daje wnioskodawcy łącznie 15 letni staż pracy (1984-1999) uprawniający do uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury.

Ponadto z materiału dowodowego nie wynika, aby wnioskodawca zajmował się innymi pracami niż związanymi z lakierowaniem. W związku z tym zarzut niewyjaśnienia przez Sąd okoliczności wykonywania przez wnioskodawcę pracy lakiernika stale i w pełnym czasie pracy jest pozbawiony uzasadnionych podstaw, w szczególności, że organ rentowy nie kwestionował powyższej okoliczności w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji i nie wykazywał żadnej inicjatywy mającej prowadzić do odmiennego ustalenia.

W związku z powyższym w ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji wszechstronnie rozważył zebrany w sprawie materiał dowodowy oraz dokonał jego prawidłowej oceny, nie przekraczając granic wyznaczonych przepisem art. 233 § 1 k.p.c. W sposób uprawniony, przyjął Sąd orzekający iż wnioskodawca udowodnił okres 15 lat pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, a zatem spełnia warunki do przyznania mu prawa do emerytury w obniżonym wieku na gruncie art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Dochodząc do powyższych konstatacji Sąd drugiej orzekł jak w punkcie 2 sentencji wyroku.

O zwrocie kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję Sąd Apelacyjny orzekł na zasadzie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., a co do wysokości na podstawie § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).